

Elomwe

Ohuliwa Esikhola

REPÚBLICA DE MOÇAMBIQUE
MINISTÉRIO DA EDUCAÇÃO E
DESENVOLVIMENTO HUMANO

USAID
DO POVO AMERICANO

A produção deste livro tornou-se possível graças ao apoio do povo Americano através da Agência dos Estados Unidos para o Desenvolvimento Internacional (USAID). O conteúdo desta publicação é da total responsabilidade do Ministério da Educação e Desenvolvimento Humano da República de Moçambique.

FICHA TÉCNICA

Título:

Ohuliwa Esikhola

Língua:

Elomwe

Coordenação Editorial - MINEDH:

Telésfero de Jesus

Vamos Ler!:

Samima Patel, Abdala Machude, Amélia Bazima,
Dilson Buque e Francisco Sampaio

Autores:

Arigo Saraiva, Valdemar António, Assale Cardoso, Moises António e Laura Viegas

Assessoria Linguística e metodológica:

Carlos Manuel

Ilustração:

Orlando Chissano

Maquetização:

Jorge Neves

Capa:

Jorge Neves e Orlando Chissano

Impressão:

Nova Delhi, Índia

Tiragem:

21164

N.º do registo:

10031/RLINICC/2019

**Financiado pela USAID
República de Moçambique**

Waacamela opacerya
ohuserya,
Ahooleli, ahusiha ni
anasikhola annakumana.
Ala anakumana wi
yiiwelele miruku.
Miruku sa meecelo va
sikhola.
Asipaapa annaleeliwa
saweera ni ana aya.
Asipaapa akina, annakhala
anamakhaviherya.
Anasikhola, annaasuwela
ahusiha aya.

Asipaapa annaasuwela tho
ahusiha a ana aya.

Muhusiha onnasuwela
ekalasi yoohusiha.

Onnawaakhela anasikhola
awe.

Ni onnaakuxa awo wi
aasuwelihe esaala aya.

Onnaloca tho elukuluku
yoohuserya.

Ahusiha annaasuwela
anasikhola aya.

Anasikhola analeeliwa
meecelo a va sikhola.

Okhapelela mwiili aya ni
soowara saya,
Wiikosopa yayaaka
osikhola ari meecelo.
Meecelo anacuneya
va isikhola sootheene.
Nthowa wa mikukuca,
icika ni mitututhu,
Ophiyerya ikhaaro,
annaleeliwa wiikasoopa
Tiwi iri ichu sinavira
mphironi.
Annaakhela ikaruma wi
anahusera osikhola.

Vaavale, asipaapa
annavahiwa masu.
Annasuwela elukuluku
wi anasikhola anaphiya
osikhola ahixeliwe.
Vamoha ni muhooleli
anavaanela sa wiira.
Makhalelo a oreeriha
esikhola ya anamwane
Ni yookhwela wiira
muyakha yoole.
Awo ari masu oopacerana
eyaakha.

Achu annavaanela miteko
sa va osikhola.

Yatepa waaca anasikhola,
onnaphakaneliwa
waacererya isaala wi
anasikhola anahuserya.

Achu ootheene
annahakalalela miruku.

Ni wiiwanana wa achu,
miteko sinnaakuva.

Ori wiiwanana wa
alopwana ni athiyana.

Elukuluku ya oteka ipa va
sikhola,

Alopwana annapaka
itixolo.

Alopwana akina
annaruuha miri.

Athiyana annaruuha
maahi ni soolya.

Akina annakhaviherya ni
manaxi.

Ootheene annakhaviherya
phaama.

Vaavale, muhooleli
onnatepa osiveliwa.

Nto epewe ya anamwane
henaciwaliwa.

Amuhusiha annaloca va
makumano ariki:

Naahooleke anamwene
anapacerya osikhola.

Naakhaviheryeke ocupha
mutilani.

Niwuupuxeryeke nihiku ti
nihiku ohuserya.

Ahimuciwaleke kateerunu
muuthatani.

Muthukumano wamala,
asipaapa anarowa.

Asipaapa akina
anakookela owaani.

Akina anakookela
omutekoni waya.

Akina anaya omaca waya.

Nave tho akina,
annakoherya esaala,
esaala ya mwaana aya.

Anakoherya esaala ti yaale
ana awa

ari oopacera oya osikhola
muyakha yoowo.

Arino anamwane
anapacerya ohuserya.
Asipaapa yaphiya owaani
annavaanela.
Ale anaaleela ana aya
silociwe osikhola.
Sintoko: nihiku noorowa
ohusererya, ikaruma sa
osikhola, makhalelo a
weeca.
Annalocha tho miruku
sivaaneliwe iwe.
Naari sa miteko inahaala
opakiwa osikhola.

Asipaapa annathuma
ikaruma sa osikhola.
Annaakawela anamwane
mirupa ni malaphi.
Anamwane anapacerya
ohuserya arino ichu.
Elaapi, ekateerunu,
murupa ni afiyatoori.
Wu ti ori oreherya
muyakha wa ohuserya.

Yoophiya elukuluku ya
orowa osikhola.

Mmasikhola sookhala
ilukuluku soohuserya.

Isikhola ikina
sinahuseriwa ilukuluku
piili.

Ikina sinahuseriwa
ilukuluku chaaru.

Isikhola irino ilukuluku
piili achu anahuserya
wooxiixelo ni othana.

ikalaasi a woxiixelo
soovicana sa othana.

Oreera owoona anamwane
ayaaka osikhola

Ale awanre mulikanyiho
wa osikhola waya.

Ootheene anakhala
oolikana mawarelo aya.

Nva honakhala ovicana wa
anasikhola.

Maphuro makina
anasikhola anaya ni
karera.

Nnaloca sa maphuro a
ipooma itokweene.

Anasikhola aneecaaya

mphiro mutokweene.

Ti wa phaama ohusera wi
nihiwokiwe.

Esikhola ennarwiiha
oreela, osuwela ni ekari.

Ohuserya hori musaalaru,
hooye.

Anamwane annahuserya
opaka emaca, olima
nikuwa ni onvokha
mphirya.

Ti waphaama opaka
miteko varyiyari va
esikhola.

Elukuluku ya woorowa.
Anasikhola annathata
maphoka oohiyana.
Akina ananvokha mphirya
yiikaranaka.
Akina ancupha mukoyi.
Maphoka, aneereya
elukuluku ya wiichuuwa.
Mathatelo yaala anatepa
yakhala elukuluku
yawiiuuwa anasikhola
etokweene.
Ale osiveliwa othata
aawehaka akhwa aya.

Yaphiya mahiku a
wiicuuwa achu anakhala
owaani yaakhaviheryaka
asipaapa aya.

Nto eri elukuluku ya opaka
mathatelo.

Anasikhola annaya
opooma opaka mapokha.

Ti elukuluku emoharu
inapakiwaaya miteko,
sintoko: Olima, oveela,
oreeriha esaala ni ikina.

Miteko iha, sinakawiwa
echariwaka minnuwelo wa
anamwane, mwa miyakha.
Awunnuwa, anaya olima
osikhola.

Akhaani, annavahiwa
muteko mukina.

Miteko seyiya,
sinahooleliwa ni ahusiha.

Yamaliha miteko,
annathata mapokha.

Ale anthata awehaka

olaanyiwa.

Ootheene yamala olapa
annarempwa.

Anrempwa wi asuweliwe
aarule.

omakuchulelo, annarumwa
orowa owaani.

